

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2021-867
Den 4. juni 2021

Rådsmøde (almindelige anliggender) den 22. juni 2021

SAMLENOTAT

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 24. – 25. juni 2021 (udkast til konklusioner)	2
2. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen	4
3. Konferencen om Europas fremtid	6
4. Retsstatsprincippet i Polen /TEU art. 7, stk. 1.	8
5. Unionens grundlæggende værdier i Ungarn/TEU art. 7, stk. 1.	11

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 24. – 25. juni 2021 (udkast til konklusioner)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni 2021 forventes udkastet til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 24. - 25. juni 2021 at blive drøftet. Udkastet til konklusioner foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 24. -25. juni vil være en drøftelse af COVID-19-situationen, økonomisk genopretning og migration. Derudover forventes en drøftelse af eksterne relationer med fokus på EU's relation til Tyrkiet og Rusland.

2. Baggrund

Der afholdes møde i Det Europæiske Råd den 24. - 25. juni 2021. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni 2021 forventes udkastet til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 24. - 25. juni 2021 at blive drøftet. Udkastet til konklusioner foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 24. -25. juni vil være en drøftelse af COVID-19-situationen, økonomisk genopretning og migration. Derudover forventes en drøftelse af eksterne relationer med fokus på EU's relation til Tyrkiet og Rusland.

COVID-19-koordination er fortsat et fast punkt på Det Europæiske Råds dagsorden og blev senest drøftet på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 24. – 25. maj. På Det Europæiske Råd den 24. – 25. juni forventes på nuværende tidspunkt en status på den generelle COVID-19-håndtering, herunder vaccineproduktion og vaccineudrulning samt status på den epidemiologiske situation i medlemslandene. Kommissionen forventes forud for mødet at fremlægge en rapport om de erfaringer, der hidtil er gjort med COVID-19-pandemien i opfølgning på den ekstraordinære videokonference for medlemmerne af det Europæiske Råd, den 25.-26. februar i år. Der forventes endvidere en drøftelse af indsatsen med vaccinediplomati og forventninger til udrulning af europæiske donationer.

Under drøftelsen af den økonomiske genopretning forventes fokus på status for implementeringen af genopretningsinstrumentet Next Generation EU, herunder også status på EU-landenes genopretningsplaner. Som led i det europæiske semester forventes Det Europæiske Råd også at tage de årlige økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed til efterretning.

Under drøftelsen af migration forventes en status på situationen langs migrationsruterne.

EU's relation til Tyrkiet og situationen i det østlige Middelhavsområde blev senest drøftet på videokonferencen for medlemmer af Det Europæiske Råd den 25. marts 2021, hvor man bl.a. var enige om, at EU – under forudsætning af bl.a. fortsat nedtrapning i det østlige Middelhav og konstruktivt samarbejde fra tyrkisk side – ville være rede til indgå i dialog med Tyrkiet omkring

en styrkelse af samarbejdet og tage yderligere beslutninger på Det Europæiske Råd i juni. Der forventes på den baggrund en bred drøftelse af status for relationen mellem EU og Tyrkiet med fokus på både spørgsmålet om nedtrapning i det østlige Middelhav, migration, menneskerettigheder m.v. samt på dette grundlag endvidere en drøftelse af evt. beslutninger fra EU's side via-à-vis Tyrkiet.

EU's relation til Rusland blev senest drøftet på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 24. - 25. maj 2021. Her bad Det Europæiske Råd Kommissionen og den fælles Udenrigstjeneste om at udarbejde en rapport om EU's relation til Rusland med henblik på at forelægge relevante policy optioner som grundlag for den videre drøftelse på Det Europæiske Råd i juni.

Det må forventes, at dagsordenen kan blive justeret frem mod mødet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til konklusioner for Det Europæiske Råd den 24. – 25. juni 2021 ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til konklusioner, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Der er tale om en vigtig drøftelse af udkastet til konklusioner for Det Europæiske Råd, som finder sted få dage før mødets afholdelse. Fra dansk side vil man arbejde for at fremme danske synspunkter i forhold til den kendte dagsorden.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen

8771/21

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni forventes en bred drøftelse om status for EU's udvidelse med fokus på det vestlige Balkan.

2. Baggrund

På mødet i Rådet (almindelige anliggender) den 24. marts 2020 blev der opnået enighed om indledning af optagelsesforhandlinger med Albanien og Nordmakedonien. Rådskonklusionerne udtrykte i den forbindelse opbakning til Kommissionens meddelelse om en ny metode for udvidelsesforhandlinger med det vestlige Balkan. Rådskonklusionerne beskrev endvidere en række krav, som de to kandidatlande hver især skal leve op til, inden optagelsesforhandlingerne kan påbegyndes. Det gælder ikke mindst ift. Albanien.

Kommissionen har i en meddelelse den 12. maj 2021 fremlagt sin vurdering af Albanien fremskridt i EU-integrationsprocessen. Kommissionen vurderer, at Albanien i tilstrækkelig grad har leveret på de betingelser, der blev fastlagt i rådskonklusionerne i marts 2020.

Før de første regeringskonferencer, der markerer den formelle start på optagelsesforhandlingerne, kan afholdes, skal Rådet nå til enighed om de forhandlingsrammer, der skal strukturere optagelsesforhandlingerne. Sagen er imidlertid strandet på grund af et medlemslands veto mod forhandlingsrammen for Nordmakedonien. Selvom vetoet ikke vedrører forhandlingsrammen for Albanien, kan den heller ikke godkendes, da en række lande ikke har ønsket at opsplitte vedtagelsen af forhandlingsrammerne for de to lande.

Der planlægges afholdt regeringskonferencer med kandidatlandene Montenegro og Serbien samme dag som rådsmødet. Begge lande forhandler pt. om optagelse i EU, og de har begge erklæret, at de ønsker at forhandle videre under den nye metode for udvidelsen, som blev indført i marts 2020. Der er fundet en model for, hvorledes de to landes eksisterende forhandlingsrammer kan tilpasses den nye metode. Denne model vil blive formelt bekræftet på de nævnte regeringskonferencer.

3. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen er at give medlemsstaterne en mulighed for bredt at drøfte EU's udvidelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes en generel drøftelse på rådsmødet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter op om de udkast til forhandlingsrammer med Albanien og Nordmakedonien, der blev forhandlet sidste år, men som ikke kunne vedtages grundet vetoet fra en enkelt medlemsstat. Regeringen tager Kommissionens meddelelse om, at Albanien har opfyldt de krav, der blev stillet af Rådet i marts 2020, til efterretning. Regeringen støtter på den baggrund afholdelsen af regeringskonferencer med Albanien og Nordmakedonien, når der kan opnås enighed om forhandlingsrammerne. Regeringen vil arbejde for, at såvel forhandlingsrammerne med Albanien og Nordmakedonien som implementeringen af den ny metode for udvidelsen med Montenegro og Serbien er i overensstemmelse med de principper, der blev knæsat i den nye metode. Det gælder ikke mindst ift. følgende elementer: 1) udvidelsesprocessen skal være baseret på en strengt meritbaseret tilgang, 2) det skal være muligt at skrue processen tilbage, hvis udviklingen tilsiger det (reversibilitet), og 3) der skal større fokus på den reelle implementering og håndhævelse af reformer, særligt inden for de væsentlige områder, der vedrører demokratiske institutioner og retsstatsprincipper.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog den 3. juni 2021 et grund- og nærhedsnotat om Kommissionens vurdering af Albaniens fremskridt i EU-integrationsprocessen. Punktet udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 15. april 2021.

3. Konferencen om Europas fremtid

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i margin.

1. Resumé

Konferencen blev officielt åbnet den 9. maj 2021 og den første borgerbegivenhed er planlagt til den 17. juni i Lissabon, mens den første plenarforsamling vil finde sted den 19. juni i Strasbourg. Bestyrelsen med ansvaret for den daglige tilrettelæggelse af Konferencen har vedtaget Konferencens forretningsorden, herunder for plenarforsamlingerne, borgerpanelerne og bestyrelsens interne arbejdsmetode. Det er endnu uvist, hvad fokus vil være på rådsmødet, men den foreløbige forventning er, at formandskabet vil orientere om den seneste udvikling og de næste skridt efter den første plenarforsamling.

2. Baggrund

Kommissionsformand Ursula von der Leyen har givet løfte om afholdelse af en såkaldt Konference om Europas Fremtid. Konferencen skulle have været lanceret i foråret 2020 men blev udskudt som følge af COVID-19. Europa-Parlamentet, Rådet og EU-Kommissionen fremlagde deres respektive mandater for Konferencen sidste år. Efter lang tids forhandlinger blev de tre institutioner enige om en fælles erklæring om rammerne for Konferencen, som bl.a. fastsætter tidsrammen og strukturen for styringen af Konferencen. Formanden for Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen underskrev erklæringen den 10. marts 2021, hvormed vejen politisk var banet for, at den praktiske planlægning af Konferencen kunne begynde.

Konferencen blev officielt indledt den 9. maj 2021 med en delvis digital åbningsceremoni i Strasbourg. Den nedsatte bestyrelse ("Executive Board") med ansvaret for den daglige ledelse af Konferencen har indtil videre afholdt en række møder, senest d. 26. maj 2021. Bestyrelsen har bl.a. vedtaget forretningsordenen for Konferencen og dens organer, tiltrådt Kommissionens centrale, digitale platform for borgerdialoger, som blev officielt lanceret den 19. april 2021, og truffet beslutning om første plenarforsamling den 19. juni i Strasbourg. Det portugisiske formandskab har inviteret til en borgerbegivenhed forud for plenarforsamlingen i Lissabon den 17. juni, hvor medlemslandenes borgerrepræsentanter er inviteret til at deltage.

Danmark er gået forrest i et fælles indspil til Konferencen i form af et non-papir sammen med 11 andre medlemslande, som deler de danske ambitioner om, at Konferencen skal fokusere på at fremme et effektivt EU, der leverer konkrete, politiske resultater til gavn for borgerne. Non-papiret fastslår desuden, at Konferencen bl.a. også bør have til formål at øge EU's demokratiske legitimitet, herunder gennem øget åbenhed om EU's lovgivningsarbejde samt ved at overveje muligheder for at styrke de nationale parlamenters rolle i EU's daglige arbejde.

3. Formål og indhold

På nuværende tidspunkt er det endnu uvist, hvad der konkret vil være i fokus på rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni 2021. Den foreløbige forventning er, at formandskabet vil orientere om den seneste udvikling og de næste skridt efter den første plenarforsamling den 19. juni.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog i henholdsvis januar og juli 2020 resolutioner om sine ønsker og forventninger til Konferencen. Parlamentet ønsker, at Konferencen beskæftiger sig med en bred

vifte af emner, herunder også institutionelle spørgsmål, blandt andet i relation til emner som transnationale lister ved valg til Europa-Parlamentet og spidskandidater til posten som kommissionsformand. Europa-Parlamentet tilsluttede sig den 4. marts 2021 fælleserklæringen om rammerne for Konferencen, som formanden for Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen underskrev den 10. marts 2021.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Tilrettelæggelsen af Konferencen om Europas Fremtid ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Konferencen kan munde ud i målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser, såfremt de følges op med konkrete forslag til beslutninger. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det vides endnu ikke konkret, hvad der vil være i fokus på rådsmødet den 22. juni 2021. Medlemslandene ventes dog at kunne tage formandskabets orientering om den seneste udvikling til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringens holdning er, at fokus for Konferencen bør rettes mest muligt mod politisk indhold og mod behovet for at levere konkrete, politiske resultater gennem EU-samarbejdet, herunder inden for de strategiske prioriteter, som tidligere er vedtaget af Det Europæiske Råd, og inden for eksisterende traktatmæssige rammer. Omvendt bør Konferencens fokus på institutionelle spørgsmål begrænses. Derudover vil regeringen arbejde for at fremme horisontale målsætninger så som en styrket rolle for nationale parlamenter og øget åbenhed omkring EU's lovgivningsarbejde.

For regeringen er det samtidig en prioritet at sikre stærk inddragelse af borgerne og en stærk, selvstændig rolle for de nationale parlamenter i Konferencen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering hhv.: 21. januar 2020, den 8. juli 2020, den 9. oktober 2020, den 21. januar 2021, den 11. februar 2021, den 19. marts 2021, 15. april 2021 og 6. maj 2021.

4. Retsstatsprincippet i Polen /TEU art. 7, stk. 1.

KOM (2017) 0835

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i margin.

1. Resumé

I december 2017 aktiverede Europa-Kommissionen proceduren efter Lissabontraktatens artikel 7, stk. 1, over for Polen. Baggrunden er, at den polske regering har gennemført en række retsreformer, som ifølge Kommissionen udgør en systemisk trussel mod retsstatsprincippet, der er en af EU's grundlæggende værdier. Sagen er under løbende behandling i Rådet (almindelige anliggender) og på rådsmødet den 22. juni 2021 forventes afholde en fjerde hørings-session af Polen.

2. Baggrund

Kommissionen besluttede i december 2017 at aktivere artikel 7, stk. 1, i Traktaten om den Europæiske Union (TEU) over for Polen. Baggrunden er, at den polske regering har gennemført en række retsreformer, som ifølge Kommissionen udgør en systemisk trussel mod det grundlæggende retsstatsprincip. Det var første gang, at proceduren i TEU artikel 7 blev aktiveret over for et medlemsland.

Hovedpunkterne i kritikken fra Kommissionen – som deles af et flertal af medlemslandene – vedrører særligt den politiske indflydelse på det polske retssystem. Den er konkret kommet til udtryk i form af bl.a. udskiftning af dommere gennem fremskyndet pensionering og risiko for øget politisk indflydelse på fremtidige udnævnelser af dommere i Polen. Kommissionen vurderer, at reformerne samlet set risikerer at skabe tvivl om det polske retsvæsens uafhængighed. Et flertal af medlemslande har bakket op om Kommissionen og har løbende tilkendegivet deres bekymring over retsstatssituationen i Polen.

Første del af proceduren efter artikel 7, stk. 1, er en høring af Polen i Rådet (almindelige anliggender). Tre sessioner af denne høring har været afholdt i hhv. juni, september og december 2018. Rådet er desuden adskillige gange blevet orienteret af Kommissionen om status på sagen, herunder senest på rådsmødet (almindelige anliggender) i september 2020.

Polen har senest i begyndelsen af februar 2020 – efter iværksættelsen af artikel 7-proceduren – vedtaget ny lovgivning, som bl.a. udvider mulighederne for at anvende disciplinærsanktioner mod polske dommere, der f.eks. udtrykker offentlig kritik af ændringerne i det polske retsvæsen, eller som træffer beslutninger, der er påkrævede for at håndhæve EU-retten. Venedig-Kommissionen under Europarådet vurderer i en hasteudtalelse fra juni 2020, at de seneste reformer yderligere vil svække det polske retssystems uafhængighed. Derudover er der gennem den seneste tid truffet en række kontroversielle afgørelser i disciplinærsager, som er med til at stille spørgsmålstegn ved uafhængigheden af det polske retssystem.

Artikel 7 i Traktaten om Den Europæiske Union

Proceduren indebærer, at Rådet på begrundet forslag af en tredjedel af medlemsstaterne, Europa-Parlamentet eller Europa-Kommissionen med et flertal på fire femtedele af sine medlemmer (minus det pågældende land, dvs. aktuelt 22 medlemslande), og efter godkendelse af Europa-Parlamentet, kan fastslå, at der er en klar fare for, at et medlemsland groft overtræder de værdier, der er nævnt i TEU art. 2. Inden da hører Rådet det berørte medlemsland og kan efter samme fremgangsmåde rette henstillinger til medlemslandet.

Det Europæiske Råd kan ligeledes ved enstemmighed og på forslag af en tredjedel af medlemslandene eller Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet – og efter at have opfordret dette medlemsland til at fremsætte sine bemærkninger – fastslå, at et medlemsland groft og vedvarende overtræder værdierne nævnt i TEU art. 2. Hvis en grov og vedvarende overtrædelse måtte blive fastslået af Det Europæiske Råd, kan Rådet med kvalificeret flertal beslutte at suspendere visse af medlemslandets rettigheder, herunder dets stemmeret.

3. Formål og indhold

Sagen forventes at komme på dagsordenen for rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni 2021 som en høring.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemslande har løbende udtrykt bekymring over retsstatssituationen i Polen på rådsmøderne og formået at fastholde sagen på dagsordenen. Enkelte lande har været mere tilbageholdende eller har – for ganske fås vedkommende – støttet Polen i sagen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er meget bekymret over retsstatssituationen i Polen og er generelt enig i Kommissionens kritikpunkter af Polens retsreformer. Regeringen har løbende udtrykt bekymring i forbindelse med bilaterale møder med repræsentanter for den polske regering.

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. EU's grundlæggende værdier er afgørende for legitimiteten i samarbejdet mellem EU's medlemsstater, herunder eksempelvis også troværdigheden ift. beslutninger om det indre marked samt den europæiske arrestordre. Dertil kommer, at danske virksomheder og borgere har konkret interesse i et velfungerende og uafhængigt retsvæsen i Polen.

Regeringen bakker derfor aktivt op om, at man gennemfører høringssessioner i Rådet efter artikel 7, samt at sagen generelt holdes på dagsordenen i Rådet for at opretholde det politiske pres.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 18. maj 2020.

5. Unionens grundlæggende værdier i Ungarn/TEU art. 7, stk. 1.

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i margin.

1. Resumé

Europa-Parlamentet vedtog ved afstemning den 12. september 2018 at aktivere proceduren i Lissabontraktatens artikel 7, stk. 1, over for Ungarn. Sagen, som handler om Ungarns efterlevelse af EU's grundlæggende værdier, behandles derfor aktuelt af Rådet (almindelige anliggender). På rådsmødet den 22. juni 2021 forventes afholdt den tredje høringssession af Ungarn.

2. Baggrund

Europa-Parlamentet vedtog den 12. september 2018 at aktivere artikel 7, stk. 1, i Traktaten om den Europæiske Union (TEU) over for Ungarn ved at sende et begrundet forslag til Rådet. For beslutningen stemte 448, mens 197 stemte imod. Ungarn blev dermed det andet medlemsland imod hvilket, der er åbnet en procedure efter TEU artikel 7, stk. 1.

Sagen handler om Ungarns efterlevelse af EU's grundlæggende værdier. Europa-Parlamentet har som baggrund for afstemningen udarbejdet en rapport ("Sargentini-rapporten"; 2017/2131 (INL)), som kritiserer forholdene i Ungarn på en række områder:

- Den måde hvorpå forfatningen og valgsystemet fungerer
- Retsvæsenets uafhængighed
- Korruption og interessekonflikter
- Privatlivets fred og databeskyttelse
- Ytringsfrihed
- Akademisk frihed
- Religionsfrihed
- Foreningsfrihed
- Retten til ligebehandling
- Rettigheder for personer, der tilhører mindretal, herunder romaer og jøder
- Migranternes, asylansøgere og flygtninges grundlæggende rettigheder
- Økonomiske og sociale rettigheder

I henhold til TEU artikel 7, stk. 1, kan Rådet ved afstemning beslutte, at der er en "klar fare" for, at Ungarn groft overtræder de grundlæggende værdier, der er nævnt i TEU artikel 2. I så fald er Rådet forpligtet til først at høre Ungarn. Artikel 7 indeholder ikke tidskrav for disse dele af proceduren.

Rådet (almindelige anliggender) begyndte på rådsmødet den 16. september 2019 en høring af Ungarn i henhold til proceduren i TEU art. 7, stk. 1. Ved rådsmødet (almindelige anliggender) den 10. december 2019 blev anden session af denne høring afholdt. Sagen har desuden været på dagsordenen i Rådet (almindelige anliggender) i form af en status flere gange i 2018, 2019 og 2020.

Ungarn har senest vedtaget en ny lov den 27. april 2021, som overfører adskillige statsejede universiteter til private fonde. Bestyrelserne i de private fonde er udpeget af regeringen, og fremtidige bestyrelsesmedlemmer skal udpeges af den siddende bestyrelse. Det sker efter international kritik af den ungarske regeringens indgreb i den akademisk frihed, og efter at

Ungarn den 6. oktober 2020 blev dømt af EU-Domstolen for bl.a. at begrænse den akademiske frihed i relation til sagen om Central European University. Derudover har Ungarn gennemført en forfatningsændring den 15. december 2020, vedrørende definitionen på ”familien”, som vurderes at forværre forholdene for LGBTI-personer i det ungarske samfund.

Artikel 7 i Traktaten om Den Europæiske Union

Proceduren i TEU artikel 7, stk. 1, indebærer, at Rådet på begrundet forslag af enten en tredjedel af medlemsstaterne, Europa-Parlamentet eller Europa-Kommissionen med et flertal på fire femtedele af sine medlemmer (minus det pågældende land, dvs. aktuelt 22 medlemslande), og efter godkendelse af Europa-Parlamentet, kan fastslå, at der er en klar fare for, at et medlemsland groft overtræder de værdier, der er nævnt i TEU art. 2. Inden da hører Rådet det berørte medlemsland, og Rådet kan efter samme fremgangsmåde rette henstillinger til medlemslandet.

Det Europæiske Råd kan ligeledes ved enstemmighed og på forslag af en tredjedel af medlemslandene eller Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet – og efter at have opfordret dette medlemsland til at fremsætte sine bemærkninger – fastslå, at et medlemsland groft og vedvarende overtræder værdierne nævnt i TEU art. 2. Hvis en grov og vedvarende overtrædelse måtte blive fastslået af Det Europæiske Råd, kan Rådet med kvalificeret flertal beslutte at suspendere visse af medlemslandets rettigheder, herunder stemmerettigheder.

3. Formål og indhold

Sagen forventes at komme på dagsordenen for rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni 2021 som en høring af Ungarn.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Proceduren efter artikel 7, stk. 1, er igangsat af Europa-Parlamentet, der den 12. september 2018 vedtog det begrundede forslag til Rådet. Der er redegjort nærmere for Europa-Parlamentets vurdering under ”baggrund” ovenfor.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemslande har løbende udtrykt bekymring over situationen i Ungarn og støtte til artikel 7-proceduren. Enkelte lande har været mere tilbageholdende eller har – for ganske fås vedkommende – støttet Ungarn i sagen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er på en række områder bekymret over situationen i Ungarn og bakker på den baggrund op om at føre dialog med Ungarn under proceduren efter artikel 7, stk. 1, om kritikken. Regeringen har også løbende udtrykt bekymring i forbindelse med bilaterale møder med repræsentanter for den ungarske regering.

Regeringen finder det generelt afgørende, at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder retsstatsprincippet og demokrati. EU's grundlæggende værdier er afgørende for legitimiteten i samarbejdet mellem EU's medlemsstater og for det praktiske samarbejde, herunder eksempelvis også hvad angår det indre marked.

Regeringen lægger samtidigt vægt på, at forholdene i Ungarn vurderes ud fra et solidt og velbelyst grundlag.

Fra dansk side har man i de seneste år jævnligt udtrykt bekymring over lovgivning i Ungarn på eksempelvis medie-, NGO- og universitetsområdet som følge af kritik fra bl.a. Europa-Kommissionen, Venedigkommissionen, OSCE's Kontor for Demokratisk Institutioner og Menneskerettigheder (ODHIR), Helsinki-komiteén, UNHCR og Europarådets menneskerettighedskommissær.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 18. maj 2020.